

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare cm. Lei 6.—

Fondator: Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Director: Constantin Popp.

••••••••

Redactor: Dr. Mihai Velciu.

Sumarul:

O datorie imperioasă. — Contribuția lui A. D. Xenopol la economia românească. — Cooperativele sistem Raiffeisen. — Situația. — Lichidarea datoriilor agricole și urbane. — *Cronica*: Rectificare. Banca Românească. Tabloul personalului întreprinderilor. — *Bilanț*: „Insoțire de credit” în Agârbicet, jud. Târnava-Mare.

O datorie imperioasă.*)

Una dintre cele mai criticabile omisiuni ale regimului neprelungit la scadență, din cauza lipsei de credit în fața țării, este nepăsarea sa față de instituțiunile financiare românești din Transilvania.

Deși acestea au apelat adesea și documentat la sprijinul Statului, deși ne-am făcut totdeauna interpreții hotărâți ai acelor îndreptățite cereri, nu s'a făcut nimic în această chestiune de interes național, nu numai economic.

Cine nu cunoaște rolul cu deosebire însemnat al băncilor românești în lunga, frământata și admirabila rezistență a popoului din acea parte a României întregite, împotriva tendințelor înverșunate de maghiarizare?

Ele n'au fost acolo numai instrumente materiale de credit; ele au fost adevărate forțe în slujba statornică a conștiinței naționale.

Ele nu s'au preocupat exclusiv de nevoile economice din Ardeal, ci au avut în vedere, mai presus de toate, necesitatea superioară a intangibilității spiritului românesc.

Ele n'au urmat numai calea firească a institutelor de credit, în sensul curent al cuvântului, adică funcțiuni de transfuziune a capitalurilor disponibile în direcțiunile de producțiune lipsite de acestea; ci au fost și un mijloc pentru servirea unui scop, ale cărui rezultate au dus în mod logic și progresiv la posibilitatea întregirii neamului.

Cine nu știe cât de „magna pars fuit” băncile ardeleno în crearea și întreținerea școalelor și altor așezăminte de cultură și însuflețire românească în Ardealul prigonit de maghiari?

În această operă istorică, ele au trebuit să țină piept, și-au știut s'o facă, constrângerilor exercitate prin infuziunile de fonduri maghiare dela Budapesta pe tot arhipelagul de bănci ungurești, oferite — și totuși refuzate de populația românească — deși condițiunile erau foarte amăgitoare.

Ceva mai mult, ele au trebuit să lupte și cu rivalitatea stăruitoare a acelor „Sparkasse” săsești, cari, întrebunțând acelaș mijloc în scopul lor etnic, prelevau sume însemnate din veniturile lor spre a le consacra scopurilor respective.

*) „Universul” Nr. 20 din 21 Ian. 1938. (Articol de fond).

Când a apărut ideea conversiunii, realizată în etape diferite, și care în loc să întărească creditul, l-a sdruncinat, am cerut insistent să se asigure băncilor românești din Transilvania un regim compatibil cu existența lor mai departe în condițiunile de până atunci, pe considerațiunea că ele servesc și astăzi nu numai interesul economic, ci și ideea națională.

N'am fost ascultați și rezultatele se văd.

N'avem nevoie să revenim asupra lor, deoarece sunt cunoscute din memoriile periodice ale institutelor de credit ce funcționează în condițiuni foarte critice, memoriile însă, cari n'au avut eficacitatea necesară în concepția și în sentimentul conducătorilor statului.

Repetăm astăzi apelul nostru și cerem noiei conduceri a țării să cugețe serios și profund asupra acestei chestiuni capitale.

Imprejurările în cari s'a constituit noul guvern și unele persoane din componerea lui impun mai mult decât oricui și decât oricând să dea o precădere efectivă și integrală însufleșirii creditului românesc din Transilvania.

Continuarea omisiunii săvârșite până acum ar apăsa și pe cei de astăzi, cum apasă și pe cei de ieri, greu și neprescriptibil.

Contribuția lui A. D. Xenopol la economia românească.

De Stefan Pascu, Cluj.

Monografiile economice au o importanță mare pentru deosebitele doctrine din domeniul acestei discipline. După cum a ajunge la o istorie universală, trebuie să pornești dela una parțială, tot așa și în economie, pentru a cunoaște o doctrină, trebuie studiată în parte toți economiștii, cari prin studiile sau ideile lor, au contribuit la nașterea sau perfecționarea doctrinei respective. Numai plecând dela particular putem ajunge la general, după cum spune Hermann Paul, că o știință experimentală, se ridică la o exactitate „cu atât mai mare” cu cât îi stă în putință de a considera, în fenomenul cu care se îndeletnicește, acțiunea factorilor singulari, într'un chip izolat¹⁾ sau însuși Xenopol, spre a putea dovedi un fapt, spune, că este

¹⁾ A. D. Xenopol, *Principiile fundamentale ale istoriei*. Iași, 1900, p. 48.

nevoie de a recurge la o lucrare particulară „trebuie izolate elementele din care se alcătuește un fenomen”.¹⁾

Lucrarea de față încă este o încercare de monografie economică, economistul studiat făcând parte dintr'o epocă, secolul XIX, în care a trăit și a activat cu un rol preponderant pe acest teren. Pentru o mai bună înțelegere și sistematizare, am împărțit lucrarea în 3 părți: 1. Viața lui Xenopol încadrată în epoca sa. 2. Concepțiile economice ale lui Xenopol și 3. Concluzii.

1. Viața lui A. D. Xenopol și epoca sa.

Secolul al XIX-lea, care în urma revoluției franceze schimbă fața Europei, are influențe și asupra Principatelor Române. Pe mai multe căi pătrunde influența apuseană și mai ales cea franceză la noi. Soldații români ajung în războaiele dintre Napoleon și diferitele coaliții europene, până în Franța. Pe lângă acest mijloc, pe alte două căi mai ales, ajunge influența franceză la noi: pe cea politică și pe cea culturală. Când Napoleon ajunge prim-consul, partida națională din Principate, în frunte cu: I. Câmpineanu, Știrbei, Grigore și Dimitrie Ghica, N. Dudescu, Văcărescu în Muntenia; Catargiu, Sturdza, Beldiman, în Moldova, trimite pe N. Dudescu la Paris, ca să ceară pentru Principatele Române protecția primului-Consul, care însă incap sub protecția Austriei. Pe lângă aceasta, prin cărți, comerț, industrie etc., Francezii își propagă la noi ideile lor. La București se înființează o casă de negoț franceză, Hortolon et Pellet, prin care se face propagandă; apoi consulul francez Fleury, se bucură de simpatii și considerații în cercurile românești și ideile lui prind teren.²⁾ Apoi o mulțime de studenți Români, cari reîntorși dela studii din Paris ca: Gh. Bogdan, Furnaraki, Gh. Bibescu, Barbu Știrbei etc., aduc cu ei ideile franceze pe cari le răspândesc apoi.³⁾

În acest timp și în acest mediu, când Principatele Române erau sub influența franceză în ce privește cultura și spiritul politic și sub cea austriacă în ce privește starea economică, izbucnește războiul rusoturc, care se încheie prin pacea dela Adrianopol la 14 Septembrie 1829, prin care se va crea pentru principatele române temelia pe care avea să se desvolte economia românească.⁴⁾ Pe atunci apusul se hrănea cu grâu rusesc, care din cauza războaielor napoleoniene și a Blocusului continental, nu sosea regulat și de aceea consumația în această parte a Europei, mai ales în Anglia din cauza creșterii industriei și în același timp și a populației, crescând, Principatele, cari prin pacea dela Adrianopol primeau libertatea comerțului, atrag atenția Angliei, care-și crează un loc de desfacere a produselor sale industriale aici și totodată îi servește ca furnizor pentru materiile prime de care avea nevoie. Datorită acestui fapt se întinde la noi cultura cerealelor în dauna altor culturi și mai ales a pășunilor.⁵⁾

¹⁾ Idem, ibidem.

²⁾ Idem *Istoria partidelor politice*. Vol. I. București 1920, pag. 8.

³⁾ Idem, ibidem.

⁴⁾ G. Strat, *Evoluția economiei românești în cursul ultimului veac*. București, 1935, p. 9.

⁵⁾ Idem, p. 12.

Aceasta era situația economică la noi în momentul când se naște Xenopol, la 23 Martie 1847 la Iași. ¹⁾

Iașul, capitala Moldovei, centru cultural și economic, îi dă ocazie tânărului cu spirit atât de ascuțit încă din copilărie, să observe toate manevrele oamenilor de afaceri și să le înregistreze, ca la urmă să se ridice cu vehemență contra lor. Școala primară și liceul academic îl face tot la Iași. Încă de pe băncile școlii se remarcă printre ceilalți colegi ai săi, încât atrage luarea aminte a oamenilor influenți din acel timp. Astfel Titu Maiorescu, prevede valoarea tânărului elev și-l încadrează în sânul societății a cărui conducător era, în sânul „Junimei”. Incadrat în această societate a celor mai de seamă reprezentanți ai culturii românești, din acel timp, Titu Maiorescu, propune societății să trimită pe tânărul Xenopol, care avea numai douăzeci de ani, pentru studii în străinătate. În urma acestui fapt, Xenopol e trimis la Viena, de unde trece la Berlin, găsind că acest oraș e mai potrivit pentru formarea spiritului său economic. La Universitatea din Berlin, la care se formase și marele reformator, Mihail Kogălniceanu, având ca profesori pe cei mai mari oameni ai timpului: Gans la dreptul natural, Ranke la istorie, Savigny la dreptul roman etc. i se naște și lui, dragostea față de clasa de jos, ca și contimporanului său format la școala berlineză și întorcându-se acasă după ce-și ia doctoratul în drept și filosofie la 1871 și văzând starea de plâns a țărănimii noastre, începe să se gândească serios la cauzele acestei stări și să propage în scris și verbal, metoda unei îmbunătățiri, pentru această clasă, singura producătoare ²⁾ după el. După ce se întoarce acasă, intră în magistratură și în această calitate are tot timpul de a observa toate neajunsurile economice ale țării Moldovei, venind în contact cu toate clasele sociale. Datorită acestor observații făcute timp de șase ani, și cunoștințelor sale de economie primite prin universitățile pe unde umblase, a avut o plăcere să se ocupe cu problemele economice din Principatul Moldovei. Dându-și seama că economia nu poate fi suspendată sau izolată de celelalte științe, ba dimpotrivă având o legătură foarte strânsă cu unele din ele și mai ales cu istoria, pentru că starea economică a unei țări, până a ajunge la o perioadă sau stare de lucruri, a evoluat în timp și a fost supusă unor influențe dinăuntru și din afară, în legătură cu evenimentele politice și sociale ale altor țări, s'a gândit că e necesar să cunoască istoria. Având în vedere aceste lucruri, întors în țară se specializează în știința istoriei. Cunoșcând istoria economiei tuturor țărilor mari din Europa, ajunge la concluzia că economia unei țări, rămasă în urmă de vecinii săi, nu se poate desvolta decât sub un sistem protecționist ³⁾ După mai mulți ani de studii economice, începe să scrie articole de această natură în „Convorbiri Literare” pe atunci sub direcția lui I. Negruzzi. Inceputul îl face un articol din 1877 „Starea noastră economică” pentru a urma timp de cinci ani altele tot mai număroase.

Articolele sale din prima perioadă se reduc la rolul de a evidenția, starea economică a poporului

¹⁾ C. Diaconovici, *Enciclopedia română*. Vol. III. Sibiu 1904, pag. 1258.

²⁾ A. D. Xenopol, *Studii Economice*. Craiova, 1882, p. 8.

³⁾ A. D. Xenopol, a. c. p. 37—40.

român, pentru ca în perioada a II-a să vină cu propuneri și remedii pentru îndreptarea acelei stări.

La 1878 demisionează din magistratură, îmbrățișând cariera de avocat, liber-profesionist, ocupându-se tot mai mult cu chestiunile economice, „atât de dragi” lui, după cum singur o declară la 1895 ¹⁾ când reîncepe studiile economice intrerupte mai mult de 10 ani, cu broșura „Industria berei și impozitul”, în colaborare cu Buțureanu. În acest timp, după 1882, când scoate „Studiile sale economice”, până la 1895, se ocupă mai mult cu istoria, îndrăgind această disciplină în timpul cercetărilor sale economice. Astfel Xenopol scoate mai multe studii istorice ca „De publicarum societatum Romanorum historia ac natura juridicali”, „Răsboalele dintre Ruși și Turci” în 2 vol., mai multe dări de seamă și colaborează la diferite reviste de specialitate. În urma acestor îndeletniciri este numit profesor de istorie la Universitatea din Iași în 1883, după care dată părăsește aproape total ocupațiile de ordin economic, dedicându-se acestei discipline și astfel scoate pentru prima dată o sinteză a istoriei Românilor, completă în 7 vol., în urma căreia e ales la 1893 membru al Academiei Române. După o muncă intensă în domeniul istoriei patriei, își amintește din nou de studiile lui atât de dragi în tinerețe și începe un nou ciclu de studii economice, ocupându-se cu diferitele ramuri ale industriei, în colaborare cu diferiți specialiști.

Dar Xenopol, pe lângă meritul de a fi un mare economist și istoric, a mai fost și un pătrunsător spirit filosofic. Judecata lui sănătoasă și ascuțită, a pătruns toate lucrurile și și-a dat seama de concepțiile greșite ale diferiților filosofi și oameni de știință apuseni, în ce privește aprecierile asupra naturii lucrurilor, a faptelor, și a clasificării științelor. Atunci se ridică el contra unora, apreciind justa vedere a altora, dând la lumină edificatoarea lucrare „Les principes fondamentaux de l'histoire” 1899 și în românește în 1900, care studiu a făcut o revoluție în această materie. Dovada o avem în faptul că imediat la 1900, Xenopol, este ales membru corespondent al Institutului Francez.

După această dată el duce paralel toate aceste trei discipline până la sfârșitul vieții sale, făcând să apară la 1900 „Magyars et Roumains devant l'histoire” lucrare istorică; „La question israelite en Roumanie” 1902, mai mult economică și politică; „Noțiunea valorii în istorie” 1905, filosofică; „Mijloacele de îndreptare a stării țărănimii române” 1907, pur economică și altele, până la 1920, când își dă obștescul sfârșit după o muncă uriașă în folosul patriei.

(Va urma).

Cooperativele sistem Raiffeisen săsești.

Continuăm să mai dăm, în legătură cu cele publicate în numărul nostru trecut, cu privire la adunarea generală a uniunii cooperativei săsești câte-va date interesante, spicuite din dările de seamă prezentate.

¹⁾ V. C. Buțureanu și A. D. Xenopol. *Industria berei și Impozitul*. București, 1895, p. 1.

Cu anul 1936—1937, s'au împlinit 10 ani de când a luat ființă *casa Raiffeisen* din Sibiu, care s'a dovedit drept o instituție viabilă și de folos obștească, prin activitatea, ce a dezvoltat.

În anul 1936—1937 (1 Iulie — 30 Iunie) s'au ținut în casa Raiffeisen: două cursuri de țesut pentru femei și fete dela oraș (al 12-lea și 13-lea curs) și un curs pentru fete (al 12-lea).

Căminul a fost cercetat de 349 de oaspeți, membri ai cooperativelor și a familiilor lor, primind adăpost cu totul 1435 de nopți.

Bucătăria din casa Raiffeisen a servit membrilor-oaspeți 9472 de mese.

S'a mai raportat adunării generale despre despăgubirea cooperativelor săsești pentru pagubele suferite prin conversiune.

După numeroase intervenții și pertractări cu guvernul și Casa centrală a cooperației, cooperativele săsești, au șanse să obțină 70% ale sumei anunțată ca pierdere. Din suma ce vor primi se vor detrage reducerile aprobate anterior de Banca Națională.

După verificarea definitivă a datelor celor 44 de cooperative îndreptățite la despăgubire suma totală a despăgubirii, probabil, nu va depăși suma de 20—25 milioane.

Suma aceasta va fi plătită cu începere dela 1 Ianuarie 1939 în rate semestriale în timp de 10 ani.

Situația.

Evenimente economice însemnate nu s'au produs în timpul din urmă. Afară de numeroasele declarațiuni ministeriale, deocamdată nu s'au luat măsuri menite a aduce o schimbare în bine a economiei naționale. De altfel, dela instalarea la conducerea țării a conducătorilor actuali abia s'au scurs câteva săptămâni. Deci, nici timpul necesar n'a fost pentru înfăptuirile pe cari le dorim cu toții, din tot sufletul.

Așa dar, în lipsă de alte subiecte cu caracter strict economic, mai ales că atențiunea generală e atrasă de evenimentele politice, din nou ne abatem dela regula impusă, de a discuta alte chestiuni cu alt caracter, și de data asta stăruim asupra faptelor la ordinea zilei. Natural că, le discutăm imparțial și le aducem în legătură cu starea economică reală a țării.

Guvernul actual a dispus disolvarea Corpurilor legiuitoare neconstituite, eșite în alegerile cari au avut loc în Decembrie trecut, și a hotărât convocarea corpului electoral în luna Martie a. c., pentru noi alegeri.

Inregistrăm faptele așa cum se petrec.

E foarte natural ca, mai înainte de alegerile cari vin guvernul, să nu ia măsurile anunțate pentru a

nu nemulțumi o parte a alegătorilor, cari nu i-ar mai acorda votul. Și deocamdată guvernul e preocupat de problema alegerilor. Toți miniștrii țin conferințe la Radio și fac declarații publice referitoare la programul de realizat, însă nici o măsură nu se ia. Asta din motive electorale.

Am spus-o și altădată: credem că popularitatea se câștigă prin fapte. Deaceia, programul anunțat la început de dl Goga, întrunind asentimentul țării, trebuie pus în aplicare încă înainte de alegerile generale. Lumea să vadă dorința guvernului de a îndrepta starea deplorabilă, care există în țară, iar nu numai interesul de a „*guverna*”. Mai multă cinste și onoare pentru conducătorii hotărâți și cinstiți, decât pentru cei cari sunt setoși după putere și vanitoși după titluri.

Dl Goga e hotărât în acțiuni, a anunțat un program sănătos, să-l vedem pus în practică. De teorie suntem sătui, nu vrem să mai auzim. Acum așteptăm realizări, fapte, înfăptuiri.

Mai presus de orice, creditul să fie pe primul plan al preocupărilor actualului guvern.

În Ardeal instituțiile de credit abia vegetează, iar țărani sunt lipsiți cu desăvârșire de izvoare de credit. Dl Goga cunoaște destul de bine situația aceasta, încă de mult timp, are deci datoria a lua măsuri pentru îndreptarea ei. Le-a promis. Noi le așteptăm cât mai de vreme.

• • •

În numărul trecut al „*Revistei Economice*” s'a publicat cuvântarea dlui Ministru Eugen Savu, în care s'a arătat politica financiară a guvernului. Săptămâna aceasta dl ministru de finanțe a făcut o vizită la Banca Națională cu care ocaziune a făcut noi declarații, pe cari le reproducem mai jos:

Pivotul politicii noastre va fi: echilibrul bugetar.

Toate eforturile noastre — la ministerul de finanțe — se concentrează în această direcțiune, răspunde dl Ministru Savu dlui Guvernator a B. N., și dacă nu putem, din pricina diviziunii muncii și a diversității de atribuțiuni, să ne bucurăm de colaborarea dvs. directă, pentru realizarea acestui principiu, suntem convinși că sarcina ne este ușurată prin concursul pe care îl găsim la Dvs. în aducerea la îndeplinire a celorlalte puncte din programul nostru și anume:

Menținerea unei monede sănătoase, asigurarea dezvoltării normale a pieții capitalurilor și continuarea relațiilor normale și necesare cu economia străină.

Problema monetară.

În ceea ce privește problema monetară, înțelegem să dăm Institutului nostru de Emisiune posibilitatea de a îndeplini cu hotărâre — în spiritul de buni gospodari pe cari îi cunoaștem — prima sa atribuție — asigurarea sănătății monedei naționale.

Pentru normala dezvoltare a capitalurilor și a creditului, acțiunile noastre vor trebui să meargă mână în mână.

Cunoaștem acțiunea susținută a Băncii Naționale pentru a asigura propășirea acestor doi factori importanți ai vieții economice și o asigurăm că ea va găsi în noi nu numai o bună înțelegere a tuturor acestor probleme, dar și o vie dorință de a le soluționa într'un spirit de perfect acord atât asupra mijloacelor cât și asupra scopului urmărit.

Relațiunile cu străinătatea.

În ceea ce privește, în fine, problema relațiilor noastre economice cu celelalte țări — considerăm Institutul nostru de Emisiune ca unul din factori cei mai importanți ai politicii economice în străinătate, care să permită atât înlăptuirea schimburilor de mărfuri obicinuite și realizarea mijloacelor de transfer necesare, cât și menținerea și dezvoltarea creditului României pe piețele străine.

Este inutil să mai amintim împrejurările în cari, în această direcțiune, Banca Națională a fost în totdeauna alături de Ministerul de Finanțe și de Industrie, pentru întărirea creditului nostru în străinătate, pentru negocierea unor convenții economice favorabile sau pentru asigurarea mijloacelor de transfer necesar Statului; noi cari cunoaștem cu deamănuntul istoricul acestei colaborări suntem fericiți să știm că ne vom bucura, la rândul nostru de ea, în realizarea operei naționale și a programului pentru care guvernul actual a fost chemat la cârmă.

Prin acest program de politică financiară și economică, ce ne va călăuzi la Ministerul de finanțe, vom asigura liniștea și condițiunile normale de dezvoltare a tuturor celor cari se străduiesc pe ogorul economiei naționale și vom putea consolida astfel, pârgia de propășire a țării noastre.

Din această perfectă comunitate de concepții și principii pe care sunt bucuroși să o constat astăzi între Ministerul de finanțe și Institutul de Emisiune, suntem siguri că va rezulta opera de dezvoltare a economiei naționale pe care țara întregă o așteaptă dela noi.

Din această înfrățire de străduințe pentru un ideal național comun, precum și din cunoașterea operei temeinice a Băncii Naționale a României, rezultă această spontană acțiune de concurs, pe cari

Dvs. mi l-ați asigurat Dle guvernator și pentru care vă mulțumesc, iar la rândul meu vă asigur de întreg sprijinul pentru a duce mai departe marea și reală operă ce înlăptuiți aici.

Deasemenea Dl Guvernator al Băncii Naționale a ținut să precizeze că între Banca Națională și Ministerul de Finanțe există o perfectă identitate de principii.

Op.

Lichidarea datoriilor agricole și urbane.

CURTEA DE CASAȚIE S. I.

21 Septembrie 1937.

VÂNZARE CU PACT DE RĂSCUMPĂRARE.

Desființare. — Dacă mai poate fi pronunțată sub imperiul legii de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934. — Soluțiune negativă. (Art. 22 legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933; art 86 legea de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934).

Intrucât în momentul apariției legii din 1934, litigiul în care recurentul cerea, pe baza art. 22 din legea din 1933, să se constate că contractul de vânzare, cu pact de răscumpăre era în realitate un contract de împrumut deghizat, se afla pendinte înaintea instanței de apel, el nu putea pretinde — cum greșit susține în motivul de casare — că ar fi avut drepturi câștigate, deoarece art. 86 din legea dela 7 Apr. 1934 a abrogat în întregime legea de conversiune anterioară, iar dispozițiunile legii din 7 Aprilie 1934 se aplică tuturor raporturilor de drept și de fapt nerezolvate pe baza legii anterioare. (Nicolae Ilie, D. Duță cu C. Dunăreanu).

CURTEA: Asupra recursului făcut de Nicolae Ilie, D. Duță, în contra sentinței Nr. 98 din 1936 dată de Tribunalul Dolj, Secția I-a.

Văzând motivul de casare astfel formulat:

I. „Violare de lege, greșită interpretare a art. 86 legea pentru lichidarea datoriilor agricole din 1934, și a art. 2 cod. civil; art. 86 noua lege a asanării nu abrogă din legile anterioare decât numai dispozițiunile contrare legii din 7 Aprilie 1934, menținând în totul celelalte dispozițiuni; ori legea din 7 Aprilie 1934, nu conține nici o dispozițiune referitoare la vânzările cu pact de răscumpărare, care să fie contrare dispozițiunilor din art. 22 din legea din 14 Aprilie 1933, și în atare caz această dispozițiune se menține în vigoare și azi cu atât mai mult cu cât aveam chiar

drepturi câștigate în baza legii din 1933, în acest sens decizia Nr. 1221 din 26 Noembrie 1933 a Inaltei Curți de Casație, Secția III-a publicată în revista de Drept Comercial, Nr. 2, anul 1936, pag. 139 și Cas. I, decizia Nr. 973 din 15 Octombrie 1934, Jurisprudența generală Nr. 277 din 1935; s'a violat și art. 2 cod. civil când se dă efect retroactiv legii din 1933 și chiar dobândită o primă instanță, iar motivarea că ar fi o lege de ordine publică e dată prin exces de putere, căci legea nu are caracter cel mult decât de ordine publică relativă.

„Violarea art. 22 legea din 14 Aprilie 1933“.

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care rezultă, că prin pactul de vânzare cu pact de răscumpărare autentificat de Judecătoria Mixtă Băilești, sub Nr. 171 din 193, recurentul vinde intimatului o întindere de 2 hectare teren arabil anume specificat, pe prețul de 28.000 Lei, cu mențiunea că până la data de 5 Martie 1934, vânzătorul va putea restitui prețul cumpărătorului; la 7 Decembrie 1933 vânzătorul chiamă în judecată pe cumpărător, pentru ca potrivit art. 22 din legea pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, din 14 Aprilie 1933, să se stabilească că susmenționatul act de vânzare cu pact de răscumpărare, este în fapt un contract deghizat de împrumut și în consecință vânzătorul debitor să fie obligat a plăti suma datorată în conformitate cu dispozițiunile menționatei legi.

Prima instanță a admis acțiunea.

Intimatul făcând apel, Tribunalul prin sentința atacată cu recurs admite apelul și respinge acțiunea.

Pentru a hotărî astfel, tribunalul motivează: că prin art. 86 al legii lichidării din 7 Aprilie 1934, au fost abrogate toate legile de conversiune anterioară, anulând chiar și hotărârile de lichidare obținute în baza lor, cu singura excepție a punctelor judecate relativ la dispozițiunile menținute prin prezenta lege; că prin acelaș text se abrogă și dispozițiunile contrarii din orice altă lege, deci și a legii cametei din 2 Aprilie 1931; că legea din 1934, față de caracterul ei social și economic este o lege de ordine publică și are efect retroactiv; în consecință față de dispozițiunile art. 18, care dispune desființarea numai a contractelor de anticreză fără a dispune nimic cu privire la contractele de vânzare, cu pact de răscumpărare, urmează că asemenea contracte rămân guvernate de principiile dreptului comun: că întrucât în speță contractul a fost încheiat la 5 Martie 1930, iar legea cametei din 1931, declară nule de drept numai contractele încheiate după promulgarea legii, contractul în discuțiune are ființă legală, iar vânzătorul neexecutând în termenul fixat dreptul său de răscum-

părare, obiectul vânzării a intrat definitiv în patrimoniul cumpărătorului.

Examinând apoi chestiunea dacă actul de vânzare nu conține o clauză pignorativă, constată din examinarea depozițiilor martorilor audiați, că nu rezultă existența unei atari clauze.

Având în vedere că prin motivul I de casare se pretinde că soluția instanței de apel este dată cu violarea și greșita interpretare a art. 86 al legii lichidării datoriilor din 1934, prin faptul că acest text nu abrogă din legile anterioare decât numai dispozițiunile contrare, menținând în totul celelalte dispozițiuni; că legea din 1934, nu conține nici o dispozițiune referitoare la vânzările cu pact de răscumpărare, care să fie contrară dispozițiilor referitoare la vânzările cu pact de răscumpărare care să fie contrară dispozițiilor art. 22 al legii lichidării din 1933; că prin violarea art. 2 cod civil, s'a dat efect retroactiv legii din 1934, deoarece recurentul avea drepturi câștigate pe baza legii din 1933; că prin exces de putere Tribunalul spune că legea din 1934, este o lege de ordine publică, întrucât această lege are cel mult caracter de ordine publică relativă.

Considerând că prin art. 86 al legii lichidării din 1934 se abrogă în întregime legile din 19 Apr. 1932, 26 Octombrie 1932 și 14 Aprilie 1933, iar nu numai dispozițiunile contrarii, cum eronat susține recurentul aceasta din urmă dispozițiune fiind referitoare la alte legi, decât legile de lichidarea datoriilor anterioare legii din 1934.

Că deci fără violare sau greșita interpretare a art. 86, Tribunalul a hotărît că art. 22 al legii din 1933, a fost abrogat.

Considerând pe de altă parte că, în momentul apariției legii din 1934, litigiul în care recurentul cerea pe baza art. 22 al legii din 1933, să se constate că contractul de vânzare cu pact de răscumpărare era în realitate un contract de împrumut deghizat, se afla pendinte înaintea instanței de apel, astfel că el nu poate pretinde, — cum greșit susține în motivul de casare — că ar fi avut drepturi câștigate, deoarece în realitate el nu avea decât simple expectative de drepturi, create de o lege anterioară, cari nu mai puteau fi respectate sub imperiul legii noi fiindcă dispozițiunile acesteia se aplică tuturor raporturilor de drept și de fapt nerezolvate pe baza legii anterioare.

Că față de dispozițiunile cuprinse în art. 86 fără exces de putere Tribunalul a hotărît că legea din 1914, are caracter de ordine publică.

Așa fiind primul motiv de casare este nefondaț.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

II. „Exces de putere. Denaturare de probe. Dacă art. 22 legea din 1933, își găsește aplicațiunea și azi, în atare caz textul legii stabilește o prezumție juris et de jure asupra actelor de vânzare cu pact de răscumpărare, ce nu poate fi combătută cu nici o probă, iar pactul operează deplin drept dacă se îndeplinesc anume condițiuni prescrise de art. 22 și anume: a fi muncitor de pământ, ceiace am dovedit cu martorul P. Guță, cum constată și Tribunalul, terenul să fie teren rural, ceea ce o constată chiar actul și nici nu s'a contestat, că actul cu pact de răscumpărare să fie posterior datei de 1 Ianuarie 1939 și clauza să nu fie expirat înainte de apariția legii, condițiuni ce rezultă din conținutul actului și pe care prima instanță le-a contestat. In atare caz se dă o greșită aplicare art. 22 și soluția e dată cu exces de putere denaturându-se depozițiile martorilor Petre Guță, M. Pâslaru, C. Undulescu, Marin Oance și C. M. Florescu“.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurentul se plânge de exces de putere și denaturare de acte susținând, că dacă art. 22 al legii din 1933, își găsește aplicație și azi, în atare caz, textul legii stabilește o prezumție „juris et de jure“ asupra actelor de vânzare cu pact de răscumpărare; că pactul operează deplin drept dacă sunt îndeplinite condițiunile cerute de art. 22 al legii din 1933; că dacă din conținutul și depozițiunile martorilor rezultă, după cum constată și prima instanță îndeplinirea condițiilor textului sus menționat, soluția instanței de apel este dată cu greșita aplicare a art. 22, exces de putere și denaturarea depozițiilor martorilor.

Considerând că acest motiv de casare are ca punct de plecare ipoteza că art. 22 al legii din 1933, n'ar fi fost abrogat și că deci ar fi și azi în vigoare.

Considerând însă că prin respingerea primului motiv de casare fiind stabilit că menționatul text a fost abrogat, motivul II de casare devine și el nefondat, iar recursul urmează a fi respins.

Văzând cererea intimatului de a i se acorda cheltueli de judecată, care fiind întemeiată, se admite, fixându-se prin apreciere suma de 3000 Lei.

Pentru aceste motive

Curtea

În numele legii

Respinge recursul.

Deciziunea Nr. 1313 din 21 Septembrie 1937;
Dos. Nr. 1754 din 1936. Președinția dlui Titu Magheru,
consilier; Raportor, dl Consilier Gh. Duca, avocați
d-nii Ulbineanu, p. recurent și Friedman p. intimat.

CRONICA.

Rectificare. În Nr. nostru trecut s'au străcorat neobservate două erori de tipar, pe cari le rectificăm.

În notița referitoare la aniversarea lui Raiffeisen, la 120 de ani dela naștere se va citi în loc de anul 1888, *corect 1818*.

Iar în darea de seamă asupra adunării generale a cooperativelor sistem Raiffeisen săsești, la pag. 23, aliniatul 6, de sus în jos, se va citi corect:

„Centrala cooperativelor de consum a avut 58 de cooperative, la finele anului 1936 cu 4460 de membri“ în locul textului confuz publicat.

*

Banca Românească. În ședința Consiliului de administrație, ținută în 12 Ianuarie 1938, a numit ca director general pe dl I. Crețianu, iar ca prim-director pe dl I. Pilide. Fostul director general dl Ion Săvescu a fost cooptat ca administrator. În aceeaș ședință au mai fost cooptați în Consiliul de administrație, dl Mircea Cancicov, fost Ministru de Finanțe, care a fost ales și de vicepreședinte, dl Vasile Sassu, fost Ministru de agricultură și dl Gr. Dimitrescu, fost guvernator al Băncii Naționale.

*

Tabloul personalului întreprinderilor — conform informației primită dela Camera de comerț — trebuie prevăzută cu timbre: exemplarul prim cu Lei 8'— timbru fiscal și Lei 1'— timbru de aviație; celelalte 3 exemplare cu timbru de anexă Lei 2 plus Lei 2.

Pe un exemplar se va adevăra primirea tabloului.

Imprimare, Registre, Rechizite, etc. etc.

Procurați
NUMAI dela

Tipografia, Librăria,
C o m p a c t o r i a

„Dacia Traiană“, Sibiu
Piața Unirii Nr. 7.— Telefon Nr. 168.

„Insoțire de credit“ în Agârbiciu, jud. Târnava-Mare.

— Cooperativă înscrisă în Reg. Bancar sub Nr. 1937/1935. —

CONVOCARE.

Membrii „INSOȚIREI DE CREDIT“ din Agârbiciu, jud. Târnava-Mare, prin aceasta se invită la

a XXXI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 30 Ianuarie 1938, eventual în 6 Februarie 1938, la ora 1 din zi, în localul însoțirii cu următorul

PROGRAM:

1. *Constatarea membrilor prezenți ;*
2. *Deschiderea adunării ;*
3. *Denumirea prin președinte a unui notar și doi scrutinători, totdeauna și ca verificatori ;*
4. *Raportul direcțiunii, consiliului de administrație și al comitetului de supraveghere (censori), prezentarea bilanțului și darea absolutului ;*
5. *Deciziune asupra beneficiului net.*

Agârbiciu, în 22 Ianuarie 1938.

Direcțiunea.

Active.		Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1937.		Pasive.	
	Lei b.			Lei b.	
Cassa numerar efectiv	5.173.—	Cote sau Părți sociale		840.—	
Debitori beneficiind de legea lichid. datoriiilor din 7. IV. 1934 (cota rămasă)	529.708.—	Fond de rezervă	228.101.—		
Pierderi rezultate din aplicarea legii lichidării datoriiilor din 7. IV. 1934	230.968.—	„ pentru creanțe dubioase	179.058.—	459.713.—	
Acții de bancă din țară	1.000.—	„ de binefacere	52.554.—		
Mobilier	1.—	Depuneri pe termen		292.788.—	
	766.850.—	Conturi transitorii		10.000.—	
		Beneficiu net		3.509.—	
				766.850.—	

Debit.		Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1937.		Credit.	
	Lei b.			Lei b.	
Cheltuieli de administrație	5.404.—	Dobânzi dela împrumuturi	18.631.—		
Salarii	8.000.—	Dobânzi dela acții	89.—	18.720.—	
Chirie	1.000.—				
Impozit direct	807.—				
Beneficiu net	3.509.—				
	18.720.—			18.720.—	

Agârbiciu, în 31 Decembrie 1937.

Nicolae Muntean, casar.

DIRECȚIUNEA (Consiliul de administrație):

Ilie Câmpean, președinte.

Ioan B. Bărdaș, vicepreședinte.

Nicolae Boar sen.

V. Lupp.

D. Mihaie

Examinând conturile prezente le-am aflat exacte și în conformitate cu legea.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE (Censori):

Ioan Boar G., președinte.

Nicolae Făgețan, vicepreședinte:

Dumitru Bârnea.

Horea Breta.

Nicolae Lup.

Aurel Dopp.

Dumitru Lupp.

Ioan Băclă.

Ioan Lupp Dop.